

Asianro 727/11.01.04/2020

§ 98**Luonnonmuistomerkkinä rauhoitetun männyn oksien karsiminen**

Ympäristösihteeri Tuija Lojander 4.11.2020:

Asia

Raision ympäristönvalvonnan tietoon tuli 5.8.2020 luonnonmuistomerkkinä rauhoitetun männyn vahingoittaminen kiinteistöllä 680-425-1-85. Turun ja Porin lääninhallituksen rauhoituspäätös on annettu 23.12.1976. Kiinteistörekisterissä mänty on merkitty karttaan luonnonmuistomerkki Y2000-16604.

Puu, puuryhmä, siirtolohkare tai muu niitä vastaava luonnonmuodostuma, jota sen kauneuden, harvinaisuuden, maisemallisen merkityksen, tieteellisen arvon tai muun vastaavan syyn vuoksi on aihetta erityisesti suojella, voidaan määrätä rauhoitetuksi luonnonmuistomerkiksi. Yksityisen maalla oleva rauhoitus perustuu alueen omistajan hakemukseen tai suostumukseen. Luonnonmuistomerkkin rauhoittamisesta päättää se viranomainen tai laitos, jonka hallinnassa olevalla alueella luonnonmuistomerkki sijaitsee. Rauhoitetun luonnonmuistomerkkin vahingoittaminen tai turmeleminen on kielletty (Luonnonsuojelulaki 23 §). Poikkeamisesta em. kiellosta ei ole luonnonsuojelulaissa säädetty.

Kunta voi omistajan hakemuksesta tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen esityksestä lakkauttaa luonnonmuistomerkkin rauhoituksen, jos rauhoitukselle ei ole enää perusteita tai jos rauhoitus estää yleisen edun kannalta merkittävän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen (Luonnonsuojelulaki 28 §).

Asian käsittely

Ympäristösihteeri on 6.8.2020 käynyt kiinteistöllä 680-425-1-85. Rauhoitetusta männystä on oheismateriaalina neljä valokuvaa. Kiinteistön omistajalta on pyydetty kirjallinen selvitys tapahtuneesta. Selvityksen mukaan männyn oksat ulottuivat kadun ja tonttiliittymän päälle, mikä aiheutti haittaa liikenteelle ja vahingoitti ajoneuvoja. Kiinteistön omistaja ei tiennyt, että oksien karsimiseen tarvitaan lupa. Tarkoituksena ei ollut vahingoittaa puuta, vaan ainoastaan poistaa sen liikaa tielle levinneiden oksien aiheuttaman liikenteellisen ja ajoneuvoja vahingoittavan haitan. Selvityksen liitteenä on kahden naapurin lausumat männyn haitasta liikenteelle. Selvitys on oheismateriaalina.

Lausunnot

Kaupungin viheryksiköltä ja Varsinais-Suomen ELY-keskukselta on pyydetty lausunnot rauhoitetun männyn oksien sahaamisesta.

Kaupungin viheryksikkö on pyytänyt hortonomi Terho Marttilalta lausunnon asiasta. Lausunnossa (8.9.2020) todetaan mm. seuraavaa:

- Puu on tyyppillinen ns. saaristolaismänty; latvus on yhtä leveä kuin korkea ja puun pituuskasvu on loppunut noin 10 metriin. Männyn ikä on arviolta noin 100 – 150 vuotta. Rauhoituspäätöksestä tähän päivään puun latvus on kasvanut etenkin alaosistaan.
- Puusta on karsittu alaoksia kesällä. Suurimmat leikkausjäljet ylittävät reippaasti nykyisen suosituksen leikattavan oksan halkaisijasta, joka on max. seitsemän senttiä. Sahauspinnat ovat noin 10 – 20 cm. Puu ei tule kyles-tämään suurimpia haavoja umpeen ja niistä aiheutuu puulle suuri riski saada lahottajasieniä. Lahottajat heikentävät puuainesta ja vaikeuttavat nestevirtauksia ja lopulta myrsky tai lumen paino romahduttaa puun. La-hoaminen etenee hiljalleen, vuosikymmenien kuluessa. Puun elinkaari on lyhentynyt oksien poiston takia arviolta 50 – 100 vuotta.
- Rauhoitetun luonnonmuistomerkin vahingoittaminen tai turmeleminen on kielletty laissa. Yksityisellä maalla sijaitsevasta puusta – myös luonnon-muistomerkestä - on kuitenkin vastuussa maanomistaja. Jos puu on ollut vaaraksi esim. liikenteelle, on ymmärrettävää, että näkymää on haluttu avata. Menettelyyn olisi kuitenkin pitänyt hankkia lupa kunnalta. Luvassa olisi voitu myös velvoittaa hoitotoimenpiteet ammattilaisen suoritettaviksi.
- Lausunnossa ehdotetaan, että puunhoidon ammattilainen (arboristi) kävisi viimeistelemässä sahatut pinnat. Terävillä leikkuuvälineillä ja oikeilla leik-kuukulmilla on mahdollista hieman nopeuttaa kylestymistä ainakin pie-nimpien leikkuupintojen kohdalla.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunnossa (4.11.2020) todetaan mm. seuraavaa:

- Ko. saaristolaismänty on rauhoitettu luonnonmuistomerkinä Turun ja Po-rin lääninhallituksen päätöksellä 23.12.1976. Vanhan luonnonsuojelulain (71/1923, muutoksineen) 6 ja 12 §:ien mukaan yksityinen puu voitiin rauhoittaa luonnonmuistomerkinä, jos sen säilyttämisellä on merkitystä tie-teen tai erikoisuutensa kannalta. Em. päätöksessä tai sen perustana ole-vassa hakemuksessa ei ole tarkemmin perusteltu syytä rauhoittamiselle, mutta se lienee ollut yllä mainittu erikoisuus.
- Rauhoituksesta luonnonmuistomerkinä tehdään merkintä Maanmittaus-laitoksen Kiinteistötietojärjestelmään ko. kiinteistön kiinteistörekisteriot-teelle.
- Saadun selvityksen (hortonomi Terho Marttilan lausunto 8.9.2020 ja kiin-teistön omistajan vastine 11.8.2020) mukaan ko. männystä on poistettu alaoksia (3 kpl), jotta ne eivät osuisi ajoneuvojen kylkiin ja haittaisi nurmi-
kon leikkuuta ja kasvua männyn alla. Em. toimenpiteillä on rikottu luon-nonsuojelulakia (23.3 §). Kiinteistön omistajan vastineen sekä Maanmit-tauslaitoksen Kiinteistötietojärjestelmässä olevan merkinnän perusteella kiinteistön omistaja on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää luonnonmuis-tomerkin rauhoittamisesta. ELY-keskus harkitsee erikseen jatkotoimenpi-teisiin ryhtymisestä ko. asiassa luonnonsuojelulain valvontaan liittyvän tehtävänsä osalta.

- Ottaen huomioon em. selvitykset ja luonnonsuojelulain 28 §:n ELY-keskus katsoo, että tällä hetkellä ei ole riittäviä perusteluja ko. luonnonmuistomerkin rauhoituksen lakkauttamiselle, vaikkakin puun elinkaari on saadun hortonomin lausunnon mukaan lyhentynyt oksien poiston johdosta 50 – 100 vuotta. Lahoaminen etenee hiljalleen vuosikymmenien kuluessa. Puun iäksi tällä hetkellä on arvioitu 100 – 150 vuotta. Hortonomi on lausunnossaan todennut, että ko. mänty ei tule kylestämään suurimpia haavoja umpeen, mikä aiheuttaa puulle suuren riskin saada lahottajasieniä ja että puunhoidon ammattilaisen (=arboristin) tulisi viimeistellä sahatut pinnat. Terävillä leikkuuvälineillä ja oikeilla leikkuukulmilla on mahdollista hieman nopeuttaa kylestymistä ainakin pienempien leikkuukulmien osalta.
- Edellä mainitut puulle aiheutetun vahingon mahdolliset lieventämistoimenpiteet tulisi saattaa kiinteistön omistajan tietoon. Puun vointia tulisi seurata riittävän säännöllisesti mm. turvallisuusnäkökohdat huomioiden. Kiinteistön omistaja vastaa kiinteistönsä turvallisuudesta maankäyttö- ja rakennuslain 166 §:n mukaan.

Toimivalta

Raision kaupungin hallintosäännön 143 §:n mukaan ympäristölautakunta päättää yksityisen maalla olevan luonnonmuistomerkin rauhoittamisesta ja lakkauttamisesta.

Asiakirjat ovat nähtävänä kokouksessa.

Oheismateriaali	3	Kuvat 4 kpl
	4	Kiinteistön omistajan selvitys

Päätösehdotus

Ympäristöpäällikkö Kirsi Anttila

Ympäristölautakunta päättää rauhoitetun männyn oksien karsinnasta seuraavaa:

Kiinteistön omistajan on huolehdittava siitä, että puun hoidon ammattilainen (arboristi) viimeistelee männyn sahatut pinnat 30.4.2020 mennessä. Kiinteistön omistajan on ilmoitettava Raision ympäristönvalvontaan, kun männyn oksien leikkausjäljet on viimeistely.

Asia ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Mänty ei tule kylestämään suurimpia haavoja umpeen, mikä aiheuttaa puulle suuren riskin saada lahottajasieniä. Terävillä leikkuuvälineillä ja oikeilla leik-

kuukulmilla on hieman mahdollista nopeuttaa kylestymistä ainakin pienempien leikkuupintojen osalta.

ELY-keskus harkitsee erikseen mahdollisiin jatkotoimenpiteisiin ryhtymisestä ko. asiassa luonnonsuojelulain valvontaan liittyvän tehtävänsä osalta.

Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki 23 §, 26 § ja 28 §

Muutoksenhaku

Muutosta päätökseen saa hakea valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Päätös

Ympäristölautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Kiinteistön omistaja
Markku Tuominen, Kunnallistekniset palvelut
Varsinais-Suomen ELY-keskus

